

дово-професионалната реализация на ромите, взета в нейния тесен смисъл и същност, не отбелязва особено развитие при новообразуваната група роми - тази на отседналиите.

Бурното развитие на промишлеността обаче започва да открива път за постепенно, макар и бавно и ограничено по мащаб, въвличане на ромите нови и нови професии, свързани с индустриалното развитие на обществото. Новият облик на трудово-професионалната реализация на ромите, взет в планетарен (в това число и европейско континентален) план обаче се намира в съвсем начален стадий на формиране и утвърждаване. И в наше време, по силата на историческата традиция, пък и поради иманентната природа на наличното обществено устройство на света, ромите продължават да бъдат белязани с особена трудово-професионална ангажираност, държаща ги в строго определен брой професии и то с все още крайно ниска обществена престижност.

Казаното за ромите изобщо важи с пълна сила и за ромите в нашата родина.³³ Наистина, както и бе вече отбелязано, у нас още от първите векове на своето настаняване по българските земи ромите се разделят на чергаруващи и отседнали. Това разделение обаче, взето в трудово-професионалните му измерения и същност, не внася коренен прелом в живота на отседналите. Към такъв прелом ромите бяха устремени най-вече в периода след 9 септември 1944 година. Промяната на и след 10 ноември 1989 г. обаче, трябваше да се съпътства с една дълбока и всестранна криза, отрицателният отзвук от която прозвуча най-масово и тежко след циганското население. Безработицата сред нашите роми зае и заема невидждани размери. Социалното подпомагане на циганите е в мащаб и с характер, които не могат да преодолеят последиците от безработицата сред тях. Реструктурирането на икономиката и особено нейното извеждане на свободни пазарни начала, диктуващи създаването на конкурентноспособна продукция за световния пазар, вероятно ще стагнира още повече възможностите на ромите да се

³³ По-подробно за ромските занаяти у нас виж: **Христо Кючуков, Пенка Илиева-Балтова, Ромоджанепе. Страници с исторически и етнокултурни сведения за ромите.** С., 1992, с. 31 и 32.